

ADVIES Nr. 2.357

Zitting van dinsdag 28 maart 2023

Pilootprojecten innovatieve arbeidsorganisatie – Cyclus 2024

2.897

ADVIES Nr. 2.357

Pilootprojecten innovatieve arbeidsorganisatie – Cyclus 2024

De Nationale Arbeidsraad heeft beslist om zich uit eigen beweging uit te spreken over het opstarten in 2024 van een nieuwe cyclus van pilootprojecten voor innovatieve arbeidsorganisatie.

Op vraag van zijn Bureau heeft de Raad op 28 maart 2023 het volgende eenparige advies uitgebracht.

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. ONDERWERP EN DRAAGWIJDTE VAN HET ADVIES

- A. De Nationale Arbeidsraad wijst op het koninklijk besluit van 26 november 2013 in uitvoering van artikel 191, § 3 van de wet van 27 december 2006 houdende diverse bepalingen (I).

Dit koninklijk besluit voorziet erin dat de Raad, met de hulp van een aantal academische experts, een aantal pilootprojecten in ondernemingen of sectoren kan selecteren voor overheidssubsidie (het bedrag hiervoor wordt vanuit de RSZ-Globaal Beheer als een bijzondere toewijzing gestort aan de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening).

De subsidie kan enerzijds pilootprojecten ondersteunen voor de primaire preventie van burn-out op het werk of anderzijds pilootprojecten inzake innovatieve arbeidsorganisatie (die rechtstreeks tot doel hebben om in ondernemingen een soepeler organisatie van de arbeid voor de werkgever mogelijk te maken en de balans werk-privéleven en de werkbaarheid in de loopbaan voor de werknemer te verbeteren, teneinde de werkgelegenheid en de concurrentiekracht van de ondernemingen en het welzijn van de werknemers te bevorderen).

Deze pilootprojecten worden verder opgevolgd door de Raad en worden door dezelfde experts beoordeeld naar hun resultaten (op kwalitatieve wijze).

Zowel in 2018 als in 2019 werd telkens een cyclus van *pilootprojecten inzake de primaire preventie van burn-out op het werk* opgestart. Het opstarten van een derde cyclus in 2020 werd, door de Covid-crisis, opgeschort. Dit gebeurde eveneens in 2021 en 2022 (zie de adviezen nrs. 2.165 van 26 mei 2020, 2.207 van 23 maart 2021 en 2.284 van 29 maart 2022).

Ondertussen zijn deze twee cycli van pilootprojecten inzake de primaire preventie van burn-out op het werk afgelopen en maakten zij reeds het voorwerp uit van een evaluatie van de Raad (zie de adviezen nrs. 2.218 van 2 juni 2021 en 2.330 van 29 november 2022).

In 2022 werd voor de eerste maal een cyclus van *pilootprojecten inzake innovatieve arbeidsorganisatie* opgestart. Deze projecten lopen sinds 1 oktober 2022 en hebben een looptijd van maximaal 18 maanden (tot 31 maart 2024).

- B. In 2022 werden in het voornoemde koninklijk besluit de artikelen 15/1 en 33 opgenomen, waardoor de jaarlijkse automatische opstart van een cyclus van pilootprojecten wordt vervangen door een soepelere regeling, om te vermijden dat de opstart van een cyclus van pilootprojecten, indien niet opportuun, door een apart koninklijk besluit voorkomen dient te worden.

Er wordt nu in het voornoemde koninklijk besluit in voorzien dat de Raad een advies dient te geven uiterlijk op 1 april van het jaar voorafgaand aan het opstarten van een cyclus, waarna de minister van Werk de beslissing neemt om een cyclus op te starten uiterlijk binnen de maand na de ontvangst van het advies van de Raad (en de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening van zijn beslissing verwittigt). Het opstarten van een cyclus wordt vervolgens bekendgemaakt op de website van de Raad.

Er kan in eenzelfde jaar maximum één cyclus worden opgestart, hetzij een cyclus van projecten inzake innovatieve arbeidsorganisatie, hetzij een cyclus van projecten voor de primaire preventie van burn-out op het werk.

In het onderhavige advies wenst de Raad zich uit te spreken over het opstarten van een cyclus van pilootprojecten in 2024.

II. STANDPUNT VAN DE RAAD

- A. De Raad wenst in dit kader in eerste instantie te verwijzen naar zijn adviezen met de evaluatie van de twee cycli van pilootprojecten inzake de primaire preventie van burn-out op het werk.

In deze adviezen geeft hij aan dat het van groot belang is dat in de ondernemingen bijzondere aandacht blijft gaan naar de primaire preventie van burn-out.

De Raad geeft vervolgens ook aan dat hij zijn eigen werkzaamheden ter ondersteuning hiervan verderzet.

De evaluatie van de twee cycli van pilootprojecten inzake de primaire preventie van burn-out heeft geleid tot de formulering van een aantal lessen door de experts, in relatie tot de uitgevoerde projecten, voor een succesvol interventieproces bij een primaire preventieaanpak van burn-out.

De Raad ziet hierin de door hem vóór de aanvang van de pilootprojecten geformuleerde aanpak voor de primaire preventie van burn-out gevalideerd, in termen van doeltreffendheid en impact.

De pilootprojecten hadden immers tot doel om deze in 2018 door de sociale partners uitgewerkte preventieaanpak op het terrein uit te testen, om een beter zicht te krijgen op hetgeen werkt (als goede praktijk) in de strijd tegen burn-out van werknemers.

De Raad wenst nu verder te werken aan een instrument (instrumenten) om de geleerde lessen te verduidelijken, zodat aanbevelingen kunnen worden omschreven voor de primaire preventiepraktijk in de ondernemingen, in de hoop dat goede praktijken op grotere schaal zullen worden toegepast.

In het kader hiervan zal de Raad ook initiatieven nemen om ervoor te zorgen dat de kennis hierover voldoende ruim wordt verspreid in de arbeidswereld.

De werkzaamheden hieromtrent zijn ondertussen lopende in de Raad.

- B. In het licht van deze lopende werkzaamheden inzake de primaire preventie van burn-out, is de Raad van oordeel dat het eerder aanbeveling verdient om in 2024 een tweede cyclus van pilootprojecten inzake innovatieve arbeidsorganisatie op te starten.

Zoals hij in zijn adviezen met de evaluatie van de twee cycli van pilootprojecten inzake de primaire preventie van burn-out op het werk reeds aangaf, is één van de lessen die uit de pilootprojecten inzake de primaire preventie van burn-out geleerd kan worden immers dat er in de ondernemingen best gekozen wordt voor interventies met een brede aanpak, die inzetten op het organisatorisch en collectief niveau (de arbeidsorganisatie in ruime zin: arbeidsorganisatie, arbeidsinhoud, arbeidsvoorwaarden, arbeidsomstandigheden en arbeidsverhoudingen). De experts wezen meer bepaald op de superioriteit van een holistische aanpak, waarin zowel op het individu als op de organisatie gerichte interventies geïntegreerd worden.

Op 30 juni 2020 bracht de Raad het advies nr. 2.170 uit, waarmee de Raad aan de basis lag van het regelgevend kader voor de pilootprojecten inzake innovatieve arbeidsorganisatie. De sociale partners wezen in dit advies op het belang dat gehecht dient te worden aan een meer innovatieve arbeidsorganisatie, in de zin van organisatievormen die zoeken naar een synergie tussen de kwaliteit van de organisatie en de kwaliteit van de arbeid.

Door middel van deze projecten willen de sociale partners een ondersteuning geven aan ondernemingen die aanpassingen van hun arbeidsorganisatie wensen door te voeren die niet zo evident zijn en misschien stoten op hindernissen om deze te kunnen doorvoeren. Zij willen projecten steunen die een geïntegreerde aanpak ontwikkelen (draagvlak en rol voor elkeen in de onderneming) en die pluridisciplinair zijn (zo veel mogelijk aspecten van de arbeidsorganisatie betreffen).

De eerste cyclus van pilootprojecten die interventies inzake de arbeidsorganisatie in brede zin wenst uit te testen op het terrein is nog lopende en zal slechts in de loop van 2024 geëvalueerd worden, door de experts in samenwerking met de Raad.

Het is zeker de moeite om in een tweede cyclus nog een aantal projecten met interventies inzake innovatieve arbeidsorganisatie op het terrein uit te testen.

Dit moet toelaten om meer specifiek conclusies te kunnen trekken over de arbeidsorganisatorische interventies die bijdragen tot een betere kwaliteit van het werk en tezelfdertijd dus een essentiële bijdrage kunnen leveren aan de primaire preventie van burn-out.

De Raad zal in samenwerking met de FOD WASO nakijken hoe ervoor kan worden gezorgd dat de informatie over de projectoproep zo breed mogelijk wordt verspreid zodat er projecten worden ingediend uit een variëteit van ondernemingen en sectoren.

- C. De Raad adviseert dus aan de minister om een positieve beslissing te nemen over het opstarten van een nieuwe cyclus van pilootprojecten inzake de innovatieve arbeidsorganisatie in 2024 en vraagt hem om de Raad hierover te informeren binnen 1 maand na dit advies (evenals de RVA), in overeenstemming met artikel 33 van het voornoemde koninklijk besluit.

Hij wijst er tevens op dat het artikel 32 van het voornoemde koninklijk besluit bepaalt dat er per cyclus van pilootprojecten een bedrag van 500.000 euro is voorzien voor de subsidiëring van de projecten. In het geval van een positieve beslissing, vraagt de Raad de minister dus ook om het nodige te doen om het budget vrij te maken voor de tussenkomsten in de financiering van de geselecteerde projecten in 2024 (eerste schijf) en 2026 (tweede schijf).
